

BOSCH (VAN DEN) (*Alfons*), Broeder-Jezuïet (Antwerpen, 23.4.1866 — Kisantu, 4.1.1940). Zoon van Henricus en van Zimmermans, Joséphine.

Te Antwerpen geboren, trad Alfons Van den Bosch in juli 1888 in het noviciaat der Jezuïeten. In 1895 werd hij gezonden naar de Kwango-missie, die pas sinds twee jaar aan de orde was toevertrouwd. Aanvankelijk was hij te Kimwenza werkzaam, waar hij de scholen bestuurde en als ziekenverpleger op het dispensarium onschatbare diensten bewees. Uiterst vermoeid moest hij echter reeds in 1900 naar het vaderland terug, met slechts een flauwe hoop dat hij ooit nog naar de missie zou kunnen weerkeren. In 1901 keert hij echter terug naar Congo. Ondertussen heeft de ondervinding uitge-wezen dat Kimwenza al te ongezond is, om er de belangrijke bevolking van een missiepost te groe-peren: de missionarissen hebben beslist de post te verleggen. Broeder Van den Bosch helpt hem overbrengen naar Sanda, en met zijn bekwaam-heid en zijn enkele jaren ervaring weet hij aldaar een modelmissie in te richten.

In 1904 wordt hij te Kisantu benoemd tot ziekenverpleger en hulpprocurator, en deze laatste bediening zal hij tot aan zijn dood uitoe-fenen. Vooreerst wordt echter gans zijn aktivi-teit benomen door de strijd tegen de vreselijke slaapziekte « de menseneetster » die uren in het rond reeds duizenden slachtoffers heeft gevegd. Samen met Paters Vanderyst en Greggio, reist hij de dorpen af, om er de zieken op te sporen, ze zoveel mogelijk af te zonderen en te ver-zorgen, en de gezonden in de mate van het mogelijke voor besmetting te bewaren. Maar wat baat een strijd tegen een ziekte waartegen geen enkel geneesmiddel bestaat? De missio-narissen zwoegen, doch alle zorgen schijnen vruchteloos. Op tien maand valt de bevolking van Kisantu van 733 op 201 inwoners. En van 1894 tot 1907 blijven in de hoofdijën Kisantu, Kiuturi en Kibangi slechts 310 inwoners over van de 2.190 die de missionarissen er bij hun aankomst hebben aangetroffen. Meer dan 85 % van de bevolking is gestorven aan de medogen-loze ziekte, als eindelijk in 1908 de Duitse dokter Lavedan het geneesmiddel, de Atoxyl, vindt.

Onvermoeid werkt nu de ziekenverpleger door: het wordt een hardnekkige, georganiseerde strijd tegen de slaapziekte, een strijd die met sukses moet worden gekroond. Hij reist alle dorpen af, een voor een, systematisch onder-zoekt hij alle bewoners; aan de zieken dient hij « het » geneesmiddel toe, en hij mag gene-zingen constateren.

Als hij begin 1912 voor een zestal maanden naar België terugkeert, gaat hij bij Dr Broden te Brussel zijn diploma voor tropische genees-kunde halen: dan is hij maar eventjes 46 jaar oud! Bij zijn terugkeer, datzelfde jaar, zet hij de strijd voort, doch nu is de overwinning verzekerd. Het resultaat: de recensering van 1922 wijst uit dat er op de 6.488 onderzochte in-landers amper nog twee per ... duizend met de slaapziekte besmet zijn. Die overwinning is aan hem te danken. Doch ook nu nog blijft *Mfumu Nganga-Mbuka* = « Broeder dokter » op zijn post. Dat is de enige naam, waaronder de inlan-ders hem kennen. Hoevelen hebben aan hem hun vreugde, hun gezondheid, hun leven te danken! Nog komen ze bij hem met hun duizend en één mizeries. Honderden consultaties houdt hij per dag, en met zijn overstoerbare gelijkmoedigheid, zijn grondige mensenkennis en zijn stralende glimlach weet hij zijn zieken te helpen. Eindelijk wordt in 1926 te Kisantu de Fomulac (Fondation médicale de l'Université de Louvain au Congo) gesticht en hiermee wordt de taak van de ziekenbroeder heel wat verlicht.

De rest van zijn jaren gaat hij zich in stilte wijden aan zijn nederige werkzaamheden, tussen de registers en de rekeningen van de missiepro-cuur te Kisantu. Dagenlang cijfertjes schikken, optellen en vermenigvuldigen, aankopen doen,

verzendingen verrichten en dies al meer. Hij is de trouwe hulpprocurator, in wie zijn oversten en zijn medebroeders bescheidenheid, zorg, dienstbaarheid, vlijt en toewijding bewonderen. Rechtstaande aan zijn schrijftafel blijft hij tot weken voor zijn dood tot tien en meer uren per dag werken. En als hij schrijft naar de brous-sards in het verre binnenland, dan zorgt hij ervoor dat de missionarissen op de keerzijde van saaië facturen een hartelijk woordje van zijn hand kunnen lezen, met enkele nieuwtjes die ze kunnen interesseren, blij maken en aan-moedigen.

Tot even voor Kerstmis 1939 blijft Broeder Van den Bosch op de procuur werkzaam, en daarnaast staat hij nog in voor de sacristie en de linnenkamer, hoewel hij over de zeventig is. Een heel korte ziekte zou hem weghalen: hij overleed op 4 januari 1940. Hij had bij de vijfenveertig jaar in de missie doorgebracht.

Van zijn hand verscheen:

Lettres de Kimwenza: Précis Historiques: jaar 1896, blz. 64, 128 247, 337, 412, 535. — Id., 1897, blz. 436.

Lemfu, 27 april 1954.

C. Depoorter, S. J.

[W. R.]

Jezuïetenmissies: april 1940, blz. 509-520. — *Echos*: april 1940, blz. 30-31. — *Ntetebo Eto*: februari 1940, blz. 15-16. — *Lukwikilu lueto*: februari 1940, blz. 16. — Rinchon: *Les missionnaires belges au Congo*, blz. 26. — *Rev. miss. des Jésuites belges*: février 1940, pp. 76-77; mars 1929, pp. 112-113. — *Bâtisseurs d'églises*, Xacéria, n° 72, décembre 1929, pp. 12-15. — *Wakkere pion-niers uit de Kwango-missie* par P. Van Malde-ren, pp. 34-35. — *Figures congolaises* par le P. Goux, 1932, pp. 16-17. — *La Trib. cong.*, 15 janvier 1940, p. 2. — *Courr. d'Afr.*, 6 janvier 1940.